

τεύθεν, καθήκόν μου υπέλαβον νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ ἐν λόγῳ Νοσοκομεῖον καὶ κατὰ τὸ ἐνὸν σπουδᾶσω τὰ πράγματα ἐκ τοῦ πλησίον. Οὐδεὶς ἀγνοεῖ βεβαίως ὅτι αἱ πρώτισται ἀπαιτήσεις Νοσοκομείου τινος εἶνε ἡ μεγάλη καθαρὴ τῶν τε ἐπίπλων καὶ τῶν δωματίων καὶ ὁ ἀνάλογος ἀριθμὸς τῶν κλινῶν πρὸς τὸ μέγεθος τῶν δωματίων. Ταῦτα ἔχουσι κάπως καλῶς καὶ ἐνταῦθα. Καὶ ἡ τροφή εἶνε ἱκανὴ καὶ θρεπτικὴ ἄλλ' ἐν τῷ τῆς Βασιλείας Νοσοκομείῳ ὡς δεῖπνον ἔχουσιν οἱ ἀσθενεῖς ἓνα ζωμὸν μόνον, ἐνῶ ἐνταῦθα δίδεται καὶ κρέας. Τοῦτο δὲ θὰ ἦτο ἴσως, περιττόν, τὸ μὲν διὰ τὸ θεομὸν τοῦ κλίματος, τὸ δὲ καὶ διὰ τὴν ἀκίνησιν τοῦ ἀσθενοῦς. Ἐπίσης ἐπιτραπέητω μοι νὰ ἐκθέσω ἄλλας τινες σπουδαίας τοῦ Νοσοκομείου ἐλλείψεις. Μετὰ μεγάλης μου ἐκπλήξεως εἶδον ἐν τῷ χειρουργικῷ τμήματι μεταξὺ των ἄλλων ἀσθενῶν καὶ τινὰς πάσχοντας ἀπὸ ἐρυσίπελας. Διὰ τοὺς τοιοῦτους ἀσθενεῖς ἀναποφεύκτως πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἴδιον δωμάτιον, διότι ὡς γνωστὸν τὸ ἐρυσίπελας εἶνε νόσημα κολλητικόν, ἕνεκα δὲ τούτου καὶ οἱ ἔχοντες αὐτὸ δυσκόλως ἀπαλλάσσονται καὶ εἰς ἄλλους εὐκόλως μεταδίδεται καὶ παρακωλύεται ἡ ἴασις τῶν πληγῶν. Εὐχῆς δὲ ἔργον θὰ ἦτο νὰ σχηματισθῶσι καὶ ἄλλα τμήματα, οἷον γυναικολογικόν, δερματολογικόν κ. τ. τ., καὶ ἐν γένει νὰ αὐξηθῇ ὁ τῶν κλινῶν ἀριθμὸς ὅπως ὁ φοιτητὴς τελειοποιῆται πρακτικώτερον καὶ ὁ φιλανθρωπικὸς σκοπὸς ἐκπληρῶται κάλλιον. Πρὸς τοῦτο ἀνάγκη καὶ πάλιν νὰ σπεύσωσιν οἱ ὁμογενεῖς. Ὡς πρὸς τὸ Ὄφθαλμιατρεῖον οὐδὲν ἄλλο ἔχω νὰ παρατηρήσω ἢ ὅτι ἀναγκαῖον θὰ ἦτο νὰ εἰταχθῇ ἐν αὐτῷ τὸ σύστημα τῆς φυσικῆς ἀερίσεως τῶν δωματίων συνοδευμένης ὑπὸ τοῦ σκότους (Ventilation mit Dunkelheit.) περὶ ἧς καὶ πρὸς τὸν κ. Ἀναγνωστάκη διελέχθη καὶ ὃν εὗρον λίαν πρόθυμον ὅπως ἐνεργήσῃ πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς ἐλλείψεως ταύτης. Ἐν τέλει συγχάριζω τῷ κ. Μαράτῳ ἐπὶ τῇ ὑπὲρ τοῦ Νοσοκομείου μερίμῃ.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 16 Ἰουλίου 1883

Γ. Οἰκονομίδης, ἰατρός

ΠΡΟΣΟΧΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ

Ἐν Σέρραις, μιᾶ τῶν ἑλληνοπρεπεστέρων καὶ φιλοτιμοτέρων πόλεων τῆς φιλότατης βορειανατολικῆς Μακεδονίας, ἀνευῶθη δυστυχῶς ὁ κατὰ τοῦ κ. Δημ. Μαρούλη, διευθυντοῦ τῶν ἐκεῖ Διδασκαλείων, ἀπεχθὴς διωγμὸς. Πρὸ τινων ἡμερῶν ἐνταῦθα μὲν ὁ «Αἰὼν», ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲ ἡ «Αὐγὴ» ἐδημοσίευσαν διατριβὰς ἐκ Σερρῶν, ἐν αἷς οἱ ἐπιστέλλοντες προσπαθοῦσι νὰ παραστήσωσι τὸν μὲν κ. Μαρούλην «ὡς ἀτιμὸν τινὰ καὶ ἀίσχρὸν κερδοσκόπον καὶ προσηλυτιστὴν», τὰ δὲ ἔργα αὐτοῦ ὡς «μηδαμινὰ καὶ ὀθνεῖα».

Ὁ κ. Δ. Μαρούλης, ὃν οἱ ἐκ Σερρῶν τοσοῦτον ἀπηνῶς καὶ βαναύσως ὑβρίζουσι καὶ καταδικάζουσιν, ἐργάζεται ἐν Σέρραις ἀπὸ τοῦ 1870. Ἐγυμνασιάρχης τὸ πρῶτον ἐκεῖ ἐπὶ δετίν, ἔπειτα δὲ διήυθυεν ἐπὶ δύο ἄλλα ἔτη τὸ τῆς εἰσηγήσει αὐτοῦ ἰδρυθὲν ἐν Σέρραις Διδασκαλεῖον ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ Μακεδονικοῦ Φιλεκπ. Συλλόγου. Ἀλλὰ διὰ λόγους πολλοὺς καὶ σπουδαίους καὶ δικαίους διαφωνήσας πρὸς τοὺς ἰθύνοντας τότε τὸ εἰρημένον σωματεῖον καὶ πρὸς τοὺς Κοτζαμ-

πασῆδες, ἀποσυρθεῖς διετήρησε τὸ Διδασκαλεῖον μόνος· περιώρισε τότε τοῦτο εἰς μονότακτον, καὶ μόνον ὄνειρον εἶχε τὴν προαγωγὴν αὐτοῦ. Μετ' οὐ πολὺ ἴδρυσε καὶ Διδασκαλεῖον Θηλέων, παρ' ἑκατέρῳ δὲ Διδασκαλεῖον προσήρτησε καὶ ἀνὰ μίαν ἀστικὴν σχολὴν, τὴν μὲν τῶν ἀρρένων, τὴν δὲ τῶν θηλέων, ὅπως ἐν αὐταῖς ἀσκῶνται πρακτικῶς οἱ μέλλοντες διδάσκαλοι καὶ αἱ διδασκάλισσαι. Σπουδαία ἦτο ἡ ἐκπαιδευτικὴ ἐκείνη ἐν Σέρραις κίνησις πρὸς πείσμα τῶν ἐχθρῶν. Καὶ τὴν καλὴν τάξιν τῶν ἐκπαιδευτηρίων Μαρούλη, τὴν πρόοδον αὐτοῦ καὶ τὴν ὠφέλειαν ἐζήλουν πᾶσαι αἱ πολλαὶ περίξ κοινοὶτες καὶ ἐκάστη ἐφιλοτιμεῖτο κατὶ νὰ μιμηθῇ, κάπως βελτίων ἐκυτῆς νὰ γείνη. Τῶν τερπνῶν Σερρῶν καὶ τῆς εὐφόρου περιχώρου ἡ θάλλουσα πνευματικὴ κατάστασις ὁμοιάζε πρὸς κῆπον ἔαρινόν, ἀνθούντα, πρασινίζοντα, εὐωδιάζοντα.

Ἄλλ' ὁ κόσμος μισεῖ πολλάκις τὸ ἴδιον ἐκυτοῦ συμφέρον. Οἱ μὲν πλείστοι, ὑπελάμβανον τὸν κ. Μαρούλην ὡς δαιμόνιον τινὰ ἄνθρωπον, ὑπὸ θείας Προνοίας εἰς τὸν τόπον σταλέντα. Καὶ ὁ τόπος ἡσθάνθη ἀμέσως τὴν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς τούτου ὠφέλειαν καὶ δι' ἄλλα καὶ διότι ἐκήρυττεν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος, ἀναπτύσσων θέματα ζωτικώτατα καὶ καταδεικνύων τὰ ἀληθῆ καὶ καταπατούμενα τοῦ λαοῦ συμφέροντα. Καὶ καθίστατο προσφιλέστατος ὁ κ. Μαρούλης, καὶ ἐπειθεν εὐκολώτατα, διότι ἔχει μεγίστην εὐγλωττίαν, πλείστην σαφήνειαν, ἐφευρίσκει ἀμέσως τὰ προσήκοντα ἐπιχειρήματα· εἶνε εἰς ταῦτα πράγματι δαιμόνιος. Προήγετο λοιπὸν ἡ τῶν Σερραίων πόλις, ἀνεκαινίζετο βαθμηδὸν ὁ τόπος. Ἄλλ' ὁ βᾶσκανος δαίμων δὲν ἠνείχετο τὸ τελούμενον ἀγαθόν, ἐφθόνησε τὴν πρόοδον, εὗρεν ὄργανά τινὰ καὶ εἰς ταῦτα εἰσελθὼν ἤρξατο ἐρωτῶν: Πῶθεν προσπορίζεται ὁ κ. Μαρούλης τὰ χρήματα πρὸς συντήρησιν τοσοῦτων ἐκπαιδευτηρίων; Ἡ ἀπάτησις δὲν ἦτο δύσκολος, τὸ ζήτημα δὲν ἦτο μυστηριώδες. Εἰς μὲν τοὺς ὑψηλοτέρους κύκλους ἦτο ἀπὸ πολλοῦ γνωστὸν, εἰς δὲ τοὺς χθαμαλωτέρους ἐγνώσθη εὐκόλως ὅτι χρηματικά τινὰ ποσὰ ἀπεστέλλιντο τῷ κ. Μαρούλῃ ἐκ Γερμανίας, Ἑλβετίας καὶ Ὀλλανδίας ὑπὸ φιλελληνικῶν ἐταιριῶν, ἃς αὐτὸς οὗτος ἐσηματίσεν ὑπὲρ τῆς Μακεδονίας διατριβῶν ἐν Εὐρώπῃ. Ἄλλ' ἐδῶ ὑπάρχει ἡ πέτρα τοῦ σκανδάλου. Ὁ κ. Μαρούλης ἕνεκα τῆς φιλαληθείας αὐτοῦ καὶ τοῦ εὐθέος καὶ ἀποτόμου χαρακτήρος ἐγέννησε καὶ πολλοὺς ἐχθρούς. Καὶ ἰδοὺ οὗτοι, καίπερ καλῶς γινώσκοντες ὅτι οὐδεμίαν ἐν τῷ κ. Μαρούλῃ ὑπάρχει ὀπισθοβουλία, μὴ βλέποντες ὅμως ὑπὸ τοῦ πάθους τὸ ὅπερ ἐπιφέρουσι κακόν, ἀρχίζουσι νὰ διαδίδωσιν: «Ὁ Μαρούλης εἶνε προσηλυτιστὴς». Ἀλλὰ ποῖον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διαδόσεως ταύτης; Ἐξαψις τῶν παθῶν, μαρasmus τῶν σχολῶν τῆς πόλεως. Οὐδὲν ἄλλο. Τὰ ἔργα τοῦ κ. Μαρούλη οὐδ' ὅλως ἐσταλεύθησαν, μᾶλλον δὲ ἐστερεώθησαν· διότι οἱ μὲν κατηγορήσαντες αὐτῷ προσηλυτισμὸν κάλλιστα ἐγίνωσκον ὅτι τοῦτο ἦτο ὄλως ἀνυπόστατον, οἱ δὲ πολλοὶ, χάριν τῶν ὁποίων ἐγίνετο κυρίως τοιαύτη ἀνόητος διὰδοσις, οὐδεμίαν ἐδίδον προσοχὴν, διότι οὐδὲν τὸ προσηλυτιστικόν, οὐδὲν τὸ προτεσταντικόν ἔβλεπον, οὐδ' εἶδόν ποτε ἐν ταῖς ἐργοῖς τοῦ κ. Μαρούλη. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἔωλος αὕτη ψυχολογία ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἐπ' ἐσχάτων, ἃς ἐπεκταθῆ ὀλίγον ἐπὶ τούτου τοῦ ζητήματος ὁ λόγος.

Κατὰ τῶν συκοφαντῶν ὑπῆρχεν ἀνάγκη ἐνὸς καλοῦ φημῶ-
τρου καὶ τοιοῦτο φημῶτρον δὲν ἐβράδυνε νὰ παρουσιασθῇ.

Πρὸς ἀναίρεσιν πάσης ἐπὶ προσηλυτισμῶ συκοφαντίας κατὰ τοῦ ἔργου τοῦ κ. Μαρούλη ἐπῆλθον αὐτὰ τὰ πράγματα. Τὸ Διδασκαλεῖον παρεσκεύασε διδασκάλους, οἵτινες ἀμέσως περιζήτητοι γενόμενοι ἐτοποθετήθησαν αὐθωρεῖ, ἀμα ἀποφοιτήσαντες, μέγα εὐεργέτημα θεωρηθέντες ἐν τῷ τόπῳ. Ἡ ἔργασία αὐτῶν ἐδικαίωσε τὰς προσδοκίας καὶ τὴν ἐκτίμησιν. Καὶ τώρα ἔπρεπε νὰ καταφανῆ τὸ ἀληθές ἢ τὸ ψευδές τῆς περὶ προσηλυτισμοῦ διαδόσεως. Οἱ ἀπὸ τοῦ Διδασκαλείου διδάσκαλοι διδάσκουσιν ἐν ταῖς σχολαῖσι τῶν κοινοτήτων ἅπαντα τὰ μαθήματα, συναναστρέφονται πρὸς τοὺς κατοίκους καὶ οἱ πάντες μαρτυροῦσιν ὅτι οὗτοι οὐ μόνον τὰ θρησκευτικὰ χρέη αὐτῶν ὡς χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι ἐκτελοῦσιν, ἀλλὰ καὶ πράγματι χριστιανοὶ θερμοὶ εἶνε, ἰσχυρὰ στηρίγματα τῆς πατρῴας θρησκείας. Πολλοὶ τῶν διδασκάλων τούτων εἶνε καὶ ψάλται ἐν ταῖς ἐκκλησίαις (διότι ἐν τῷ ἐν Σέρραις Διδασκαλεῖῳ διδάσκειται καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ) διαλέγονται πρὸς τοὺς ἱερεῖς, διαλέγονται πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ ἐκθέτουσι τὰς ἰδέας αὐτῶν καὶ πρὸς τοὺς ἐκασταχοῦ ἀρχιερεῖς. Οἱ ἐν τῷ Διδασκαλεῖῳ τούτῳ σπουδάζοντες κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Πάσχα καὶ τῶν Χριστουγέννων ὡς καὶ κατὰ τὰς διακοπὰς τῶν μαθημάτων ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰς πατρικὰς ἐστίας καὶ τότε βεβαίως ἐν ὅλῃ τῇ ἀφελείᾳ ἐκθέτουσιν ἅπανσαν τὴν ἐν τῷ Διδασκαλεῖῳ δίαίταν αὐτῶν, ὅπου ζῶσιν ἐν συσιτιῷ συνήθως. Ἐν ἀπάσκις λοιπὸν ταύταις ταῖς περιπτώσεσι πῶς δὲν ἐγνώσθη τι τὸ προτεσταντικόν, εἰς ὃ ἔπρεπε νὰ ὠθισθῶσιν οἱ τοῦ Διδασκαλείου μαθηταί; Πῶς οὐδαμῶ ἐθεάθη τοιαύτη τις τάσις αὐτῶν;

Ὁ κ. Μαρούλης ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις θέλων νὰ ἀναπτύξῃ τὴν φιλότατην Μακεδονίαν ἀπέστειλεν εἰς τὴν Εὐρώπην νέους τινὰς ὅπως μορφωθῶσιν ἐκεῖ σπουδάζοντες διαφόρους τέχνας. Οὗτοι ἐπιστρέψαντες ἔζησαν καὶ παρὰ τοῖς γονεῦσιν αὐτῶν. Πῶς λοιπὸν οὗτοι δὲν ἐνόησαν ὅτι τὰ τέκνα αὐτῶν ἐγένοντο προτεστάνται; Ἐἶνε δὲ περιέργον ὅτι εἰς ἐμορφώθη ἐν τῷ παρὰ τὴν Ζυρίχην Διδασκαλεῖῳ. Ἀποφοιτήσας δὲ ἐκείθεν ζῆ ἀπὸ τετραετίας ἤδη παρὰ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ἦτις εἶνε χριστιανὴ φανατικώτατη. Καὶ ὅμως οὐδὲν τὸ νεωτεριστικὸν ἀνεκάλυψεν ἐν τῷ υἱῷ αὐτῆς, ὅστις ἔζησεν ἐπὶ τριετίαν μεταξὺ Ἑλβετῶν. Λοιπὸν ποῦ ὁ Προτεσταντισμὸς; Δὲν εἶνε ταῦτα ἱκανὰ εἰμωτρα κατὰ τῶν συκοφαντῶν τοῦ ἐν Σέρραις Διδασκαλείου; Ἀλλὰ ποῖον λοιπὸν εἶνε τὸ ἐλατήριο, ὅπερ κινεῖ τούτους Γερμανοὺς εἰς τοσαύτας ὑπὲρ τῆς Μακεδονίας ἀγαθοεργίας; Σήμερον λαλοῦσι τὰ πράγματα. Ἀπλοῦς φιλελλητισμὸς, ὃν νοήσας ἀνέπτυξε τ σούτον ὁ κ. Μαρούλης, πολλάκις περιοδεύσας τὴν Εὐρώπην. Καὶ μήπως εἶνε ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν Εὐρωπαῖοι θυσιάζουσιν ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἄνευ οὐδεμιᾶς ὀπισθοβουλίας; Ὅμοια παραδείγματα ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα, ἀγνοεῖ δὲ αὐτὰ ὁ ἀγνοῶν τὴν ἱστορίαν καὶ τὸν τρόπον τῆς προαγωγῆς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Ποῦ δὲ τῆς ἐν γερμανικοῖς περιοδικοῖς δημοσιευθείσης ἐκθέσεως περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἔργων τοῦ κ. Μαρούλη **ὑπάρχει τι τὸ ἐκδηλοῦν ἀντεθνικούς σκοπούς;**

Οἱ ἐπ' ἐσχάτων ἀναφανέντες καὶ ἀκάλιν διώκται τῆς τόσῃ ἔθνικῃ ἐν Σέρραις ἐργασίας ρίπτουσι μομφὰς τινὰς καὶ κατὰ τῶν διδασκάλων, τῶν ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ Διδασκαλείου ἐξεληθόντων. Λέγουσι λ. χ. ὅτι μόνον οἱ πρῶτοί τοῦ Διδασκαλείου μαθηταί ἦσαν λόγου ἄξιοι, καὶ οὗτοι δὲ ἐξεπαιδεύθησαν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς πόλεως. Βεβαίως οἱ πρῶτοί μαθηταί ἐδι-

δάχθησαν (οἱ πλείστοι) καὶ ἐν ταῖς σχολαῖσι τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ κ. Μαρούλη ἐδιδάχθησαν. Ὅχι δὲ μόνον ἐκεῖνοι, ἀλλὰ καὶ οἱ πλείστοι ἐκ τῶν μετέπειτα ἐξεληθόντων ἐγένοντο ἀξιόλογοι διδάσκοντες πλεισταχοῦ τῆς Μακεδονίας καὶ ἔξω αὐτῆς. Τὸ ἐν Σέρραις Διδασκαλεῖον ἐμόρφωσε μέχρι τοῦδε ὑπὲρ τοὺς 150 διδασκάλους, ὧν οἱ ἡμίσεις περίπου διδάσκουσι σήμερον Σέρραι, Δεμίρ-Ἰσσάρ, Τζουμαγιά, Νιγρίτη, Σύρπα, Τσερίτση, Χούμκος, Σοχός, Στεφανινά, Τζίντζος, Κούτσος, Ταχινός, Ἀηδονοχώριον, Κρούσοβα, Μέργιαννη, Μελένικον, Νευροκόπιον, Σαμφουσκυλί, Λουκουβίγια, Δοβίστα, Σφιλινός, Δράμα, Ροδολείδος, Πράβιον, Καθάλλα, Εἰάνθη, Ἀδριανούπολις, Καβακλί (Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας), Κωνσταντινούπολις (Γαλατᾶς, Σταυροδρομίον, Ευλόπορτα, Θεραπεία, Ἐγρί-καπού, Βουγιούκ-δερέ), Τραπεζοῦς, Γαλάζιον, Βραβλα, ἔνθα διδασκαλιστῆς διατηρεῖ ἴδιον ἐκπαιδευτήριον, Ἡπειρος καὶ τόσαι ἄλλαι πόλεις καὶ κωμοπόλεις συντηροῦσι τὰ σχολεῖα αὐτῶν διὰ διδασκάλων ἀπὸ τοῦ ἐν Σέρραις Διδασκαλείου. Καθ' ἣ δὲ δύναται τις εὐκόλως νὰ μάθῃ, πανταχοῦ οὗτοι τὰς ἀρίστους καταλείπουσιν ἐντυπώσεις, νέαν ἐγκαινίζουσιν ἐν ταῖς σχολαῖσι ἐποχὴν, καθίστανται προσφιλέστατοι. Οὗτοι δὲ εἶναι ἐκεῖνοι, οἵτινες, δυνατόν εἶπεν, τὸ ἀδίκως ἐξευτελισθὲν καὶ ἐκπεπτωκὸς ὑψηλὸν δημοδιδασκαλικὸν ἔργον ἀνύψωσαν ἐσχάτως εἰς καλὴν τινα θέσιν. Οἱ τοιοῦτοι διδάσκαλοι εἶναι σήμερον περιζήτητοι, καὶ τοῦτο ἀποδεικνύουσι τὰ πράγματα. Τινὲς λαμβάνουσιν ἐτήσιον μισθὸν ὑπὲρ τὰς 100 λίρας ὀθωμανικὰς, μισθὸν, ὃν λαμβάνουσιν οἱ τελειόφοιτοὶ τοῦ Ἑθνικοῦ ἡμῶν Πανεπιστημίου. Ἄλλοι ὅμως εἶναι τοσοῦτον γενναῖοι, ὥστε προτιμῶσι νὰ ἐργάζωνται ἐν τινὶ γωνίᾳ τῆς Μακεδονίας ἀντὶ 20 μόνον λιρῶν. Δὲν ὑπάρχει παράδειγμα καθ' ὃ εἰς τῶν διδασκάλων τούτων ἀπελύθη ἀπὸ τινος θέσεως· καὶ ἂν τις δηλώσῃ ὅτι θέλει ν' ἀπέλθῃ, προξενεῖ εἰς τὴν κοινότητα ἀπαραιμύθητον λύπην. Μετὰ τὰ ὀλίγα ταῦτα εἶναι περιττὴ πᾶσα ἀπάντησις καὶ πρὸς τινὰς ἄλλας διαδόσεις τῶν κατηγορῶν τῶν ἀπὸ τοῦ ἐν Σέρραις Διδασκαλείου διδασκάλων. Δι' ἐάσωμεν τοὺς ἀνθρώπους τούτους, καὶ ποιήσωμεν ἐνταῦθα μίαν ἐρώτησιν: Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Διδασκαλεῖον ὑπάρχει ἐν Σέρραις καὶ βεβαίως ἐργάζεται ὑπὲρ τῆς Μακεδονίας. Τί λοιπὸν θέλουσιν οἱ στρατιώται αὐτοῦ ἔξω τῆς ὑπὸ ἐπικρεμάμενον κίνδυνον διατελούσης ἑλληνικῆς ταύτης χώρας;

Ἡ δικαία αὕτη ἐρώτησις ἀναγκάζει τὸν ἐξεταστὴν τῶν ἐν Μακεδονίᾳ συμβαινόντων νὰ αἰσθανθῇ μεγάλην πικρίαν καὶ στρέψῃ βλέμμα μίσους καὶ ἀγανακτήσεως κατ' ἐκείνων, παρ' ὧν τὸ ἔθνος προσδοκᾷ τὴν περιφρούρησιν τῶν τιμαλφεστέρων συμφερόντων. Σερραῖοι τινες ὡς καὶ ἄλλοι σφοδρὸν πολλάκις κατὰ τῶν τελειοφοίτων τοῦ Διδασκαλείου ἐξήγειραν πόλεμον καὶ διωγμὸν, οὗ ἕνεκα οἱ δυστυχεῖς νεαροὶ διδάσκαλοι, καίπερ σφριγῶντες ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, διὰ πενίαν ἠναγκάσθησαν ἢ ν' ἀπέλθωσι τῆς Μακεδονίας μετὰ μεγίστης λύπης ἢ νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς ἔργον τι. Ἄλλως, ὡς πτωχοὶ, ἄποροι, ὀρφανοὶ καὶ πανταχόθεν ἐγκαταλειμμένοι, προσέτι καὶ διωκόμενοι ἀπηνῶς, ἔπρεπε ν' ἀποθάνωσι τῆς πείνης! Καὶ οἱ διώκται, οἱ σωτήρες τῆς πατρίδος, ἐγέλων, ἐκάγχαζον, ἐσκίρτων ὑπὸ χραῆς ἐπὶ τῇ ψυχρᾷ καὶ ἀντεθνικῇ νίκῃ. Τὰ δὲ πλείεστα σχολεῖα παρεδίδοντο εἰς χεῖρας τυχοδιωκτῶν, κομπογιαννιτῶν! Οὕτω πλείεστα ἀπώλεσεν ἡ Μακεδονία στηρίγματα, στρατιώτας ἀξιωμαχοῦς, διδασκάλους θερμοῦς, φιλοπάτριδας καὶ φιλοχρίστους. Τὸ κρῖμα

ἀς ἔχωσιν οἱ ψευδοπατριῶται. Καί εἶνε ἀνάγκη νὰ δώσωσιν οἱ τοιοῦτοι δίκην. Δὲν εἶνε καιρὸς πλέον νὰ ἐμπαίζηται ἡ Μακεδονία. Ἴδού μετὰ μικρὸν θὰ ἦνε χαμένη διὰ παντός. Γρηγορεῖτε οἱ ταγοὶ τοῦ ἔθνους. Ἐκτιμῆσατε τοὺς ἀξιούς ἐργάτας, ἵνα μὴ σῦρτε δικαίαις κατάραις.

Εὐτυχῶς πέρυσιν εἶχον ἀλλάξει τὰ πράγματα· ἐτράπησαν ἐπὶ τὸ βέλτιον. Προσέγγισίς τις παρετηρήθη μετὰ τῶν διεστώτων ὁ τε Μητροπολίτης καὶ ὁ Ἕλλην Πρόξενος εἰργάσθησαν μετ' ἀληθοῦς φιλοπατρίας, ὅπως ἄρῳσι πᾶν κώλυμα καὶ ἐπενέγκωσι συμπνοίαν καὶ συνεργασίαν. Καὶ τὰ καλὰ ἀποτελέσματα ἐφάνησαν ἀμέσως. Ὁ Σύλλογος ὠκειοποιήθη τοὺς τελειοφοίτους τοῦ Διδασκαλείου καὶ αὐτὸς ἀνέλαβε τὸν διορισμὸν καὶ τὴν ἐπίβλεψιν αὐτῶν. Ἄλλ' ἡ καλὴ αὕτη ροπή ἤρξατο σαλευομένη. Ἴδού νέος ἠγέρθη ἐκεῖ κατὰ τῶν ἔργων τοῦ κ. Μαρούλη διωγμὸς. Καί τινες μὲν ἐλπίζουσι τώρα πλήρη καταστροφὴν παντός, ὅτι μαρούλειον, ἀλλὰ καὶ αὐθις τὰ πράγματα θὰ ἀποδείξωσιν ὅτι ὁ κ. Μαρούλης εἶνε δεξιώτατος καὶ γενναϊώτατος ἀγωνιστὴς ἐν τῷ ὑπὲρ διασώσεως τῆς ἐτοιμορρόπου Μακεδονίας ἀγῶνι. Ἴσως ἐν πολλοῖς πταίει καὶ ὁ Μαρούλης. Καί τίς ὁ ἀναμάρτητος; Ἄλλὰ δὲν ἔπεται ὅτι διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἐξοντωθῇ ἀνὴρ δυσαναπλήρωτος καὶ χρησιμώτατος καταστάς, χωρὶς νὰ ἐπιβαρῶνῃ τὸ ἔθνος οὔτε δι' ὀκτὼ παράδων, ἐνῷ ἄλλοι ἐλαχίστους ἔφεραν καρπούς, καίπερ δαπανήσαντες ὀκτὼ σχεδὸν χιλιάδας λιρῶν ἔθνικῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ. Ὅχι! Ὁ κατὰ τοῦ κ. Μαρούλη καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ διωγμὸς εἶνε αὐτόχρημα αὐτοκτονία. Ἴδού οἱ Βούλγαροι ἀληθῆ ἐκστρατεῖαν, ἀληθῆ σταυροφορίαν παρασκευάζουσιν ἐν Θεσσαλονίκῃ πρὸς ὀλοσγερῆ κατάληψιν τῆς Μακεδονίας. Ἡμεῖς θὰ ἐπιτρέψωμεν νὰ πολεμῆται εἰς τοσοῦτον ἰσχυρὸς πύργος, ἰδρυμένος ἐν Σέρραϊς ἀπὸ δυοκαίδεκα ἐτῶν;

Ὁ Ἑλληνικὸς τύπος ἐφάνη ἐν τῷ σπουδαιοτάτῳ τούτῳ ζητήματι ἐφεκτικὸς. Ἐφημερίδες τινες ἐδημοσίευσαν διατριβὰς ἐκ Σερρῶν, ἀλλ' οὐδεμίαν προσέθεσαν παρατήρησιν. Μόνον τὸ φιλαττον, τὸ ἀνεξάρτητον καὶ φιλόπατρι «Μὴ Χάνεσαι», τὸ γινώσκον βεβαίως καλῶς τὸν ἀδικούμενον ἄνδρα, τὸ ἐκτιμῶν τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ ἀπὸ πολλοῦ ὀδυνηροτάτην βάλλον φωνὴν ὑπὲρ τῆς Μακεδονίας, ὑπερησπίσατο αὐτὸν λίαν δικαίως. Ἐπειδὴ δὲ ὡς ἕκαστος γινώσκει τὸ ζήτημα εἶνε σπουδαιοτάτον, ἐπάναγκες εἶνε νὰ στρέψῃ πρὸς τὰς Σέρρας δευδερκέστατον τὸ βλέμμα ἢ τε Κυβέρνησις καὶ ὁ πρὸς διάδοσιν τῶν γραμμάτων Σύλλογος. Ὁ κ. Μαρούλης ἔχει ὑπομονὴν μεγάλην καὶ θέλησιν εὐσταθῆ. Διδάσκει τοὺς συγγραφεῖς δεξιώτατα, καθιστῶν τοὺς μαθητὰς θερμωτάτους Ἑλληνας, διδάσκει τὰ παιδαγωγικὰ δεξιώτατα, ἐμφυσῶν διακαῆ πρὸς τὸ διδάσκειν ἔρωτα, διαπτύσσει τὰ θρησκευτικὰ μετὰ σπανίας διορατικότητος καὶ μορφοῖ οὕτω διδασκάλους χρησιμωτάτους· ἔχει μεγάλην τοῦ διδάσκειν πείραν, οἱ δὲ ἔχθροὶ αὐτοῦ δικαίως θαυμάζουσι πῶς διαφορῶν δυνάμεων μαθητὰς ἀφομοιοῖ, διότι οὗτοι εἶνε συνειδημένοι νὰ βλέπωσι μόνον 4—5 μαθητὰς ἐν μιᾷ τάξει, ἧς αἱ δαπάναι ἀνέρχονται εἰς 200 λίρας! Εἶνε αὐστηρότατος καὶ δραστηριώτατος περὶ τὴν ἐκτέλεσιν καθηκόντων, ἀλλὰ καὶ προσφιλέστατος. Ἄν δὲ ἐσχημάτιτε περιουσίαν τινὰ, πρέπει καὶ ἐπὶ τούτῳ ν' ἀγανακτῶσιν οἱ ἔχθροί; Ὁ κ. Μαρούλης εἶνε σήμερον πατὴρ τεσσάρων τέκνων, ἔχει σπῆτι ἀναιχτὸ, καὶ ἀναλόγως πρέπει νὰ ζῆ ἀξιοπρεπῶς. Εἶνε οἰκονομικώτατος, ἐργάζεται δὲ ἀπὸ τεσσάρων καὶ δέκα ἐτῶν ἐν Μακεδονίᾳ, ὅπου προσελήθη

ὑπὸ τοῦ Συλλόγου μετὰ τὴν ἐν Εὐρώπῃ ἀποπεράτωσιν τῶν αὐτοῦ σπουδῶν. Πόσοι θὰ ἔχαιρον, ἐὰν σήμερον ἐπέينا;

Τὰ ἀνωτέρω ἔγραψα οὐχὶ ὅπως ἀπολογηθῶ ὑπὲρ τοῦ κ. Μαρούλη, οὐδεμίαν ἔχοντος ἀπολογίας ἀνάγκην, ἀλλὰ διότι ὡς Μακεδὼν θέλω νὰ πιστεύω ἀκόμη ὅτι ἐν Ἀθήναις, ἐν τῇ ἐστία τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὑπάρχουσι καρδιαὶ πάλλουσαι καὶ ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ἐκείνης γωνίας, καὶ ὅτι θὰ δοθῇ τέλος ἢ δέουσα προσοχὴ καὶ ἐκτίμησις εἰς τὰ ἐκεῖ συμβαίνοντα.

Ἄμύντας.

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΛΕΒΙΔΟΥ-ΦΙΛΗΜΟΝΟΣ

Κύριε Συντάκτα,

Μέχρι τοῦδε ἀσφαλῶς ἐγίνωσκον, ὅτι μόνον αἱ κακῆς διαγωγῆς ὑπηρετίδες ζητοῦσι μετ' ἐπιμονῆς πιστοποιητικὰ τιμιότητος, ἵνα, ὅταν συλλαμβάνωνται κακὰ πράττουσαι, μετὰ προπετείας λέγωσιν: «Ἐγὼ Κυρία μου, εἶμαι τιμία· ἰδοὺ τὰ πιστοποιητικὰ μου».

Ἦδη ὅμως εἰς τὰς τοιαύτας ὑπηρετίδας, πρέπει ἀναμνησθητῶς νὰ προσθέσωμεν καὶ τὸν ἡμέτερον ἐκ Κωνσταντινουπόλεως παλαιστῆν Παραγῆν, τὸν Ἀτιμολόοιτα Φιλήμονα (ὅπως ἄλλοτε κατὰ τὸ 1872 ἐπιτυχῶς ὠνομάσθην), ὅστις, ὅταν εὐθαρσῶς ἐξελεγχόμενος παρ' ἐμοῦ δημοσίᾳ καταδείχθη διὰ κειμένων καὶ παραπομπῶν αὐταναιρούμενος καὶ ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα καὶ ὡς πρὸς τὰς πεποιθήσεις, τότε μετ' ἐπιμονῆς καὶ φορτικῶς ἐξευτελισμῶ ἐργασθεὶς κατάρθωσε νὰ λάβῃ 8—10 ὄμοια δίκην ἀρχαίας ὑπηρετίδος πιστοποιητικὰ ἐξ ἐφημεριδογράφων, κατὰ τὸ πλεῖστον μάλιστα ἐχθρικῶς πρὸς ἐμὲ διακειμένῶν, ὡς τυγχάνει πασίγνωστον. Ἄρκει νὰ σημειώσω τὸν συντάκτην τοῦ «Ἐθνικοῦ Πνεύματος» κ. Γονίδην, τὸν τοῦ «Λαοῦ» κ. Ἀνεξάρτητον, τὸν τοῦ «Τηλεγράφου» κ. Σιβιτανίδην, τὸν δις μάλιστα καὶ διὰ τῆς ψήφου μου ἐκ τοῦ Βουλευτηρίου ἀποβληθέντα κλπ. Σημειῶ ὅμως καὶ τὸν φίλον μου κ. Σιβίνην, συντάκτην τῆς ἐτέρας τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων γαλλικῶν ἐφημερίδων, διότι οὔτις πάλιν ἐνώπιον τοῦ κ. Παναγιώτου Κάλκου, γνωστοτάτου καὶ ἐντίμου συμπολίτου, ἐν τῷ δημογραφίῳ μοι ἔλεγεν: ἀέγραψα ὑπὲρ τοῦ Τ. Φιλήμονος ἀπλῶς καὶ ἡμόνον, ἵνα ἐξοφλήσω, ὅσα οὗτος ἄλλοτε ὑπὲρ ἐμοῦ εἶχε ὑγράψει.»

Πρωτότυπον εἶδος συζητήσεως ἐν ἐλευθέρᾳ πολιτείᾳ!

Τίνα σημασίαν δύνανται νὰ ἔχωσι τοιαῦτα 8—10 πιστοποιητικὰ, ἐπὶ πλέον οὕτως ἐχθρικῶς πρὸς ἐμὲ διακειμένων ἀνθρώπων, ὅταν πολλαὶ ἦναι αἱ ἑκατοστάδες τῶν Ἑλληνικῶν ἐφημερίδων, τῶν μὴ ἐκδωσασῶν παρόμοια ὑπὲρ τοῦ εὐτελῶς ἐπαιτοῦντος τοιαῦτα πανταχόθεν;

Καὶ σύμπας ὁ τύπος ἂν οὕτω πως ἡγνοεῖ νὰ συζητήσῃ τὸ ἡμέτερον ἐπεισόδιον, ἐκδίδων μὲν πιστοποιητικὰ ὑπὲρ τοῦ ἀντιπάλου μου, πλὴν ἐπιμελῶς πάνυ ἀποφεύγων τὴν ἐπὶ τῶν κειμένων συζήτησιν, τὸ κατ' ἐμὲ δὲν ἤθελον ποτὲ πεισθῆ, ὅτι ἠττήθην, ἤθελον καυχᾶσθαι ὅτι ἡμυνάμην ὡς εἶδε ὑπὲρ τοῦ δικαίου μου, καὶ πέποιθα ὅτι ἤθελον ἔχει σύμφωνον ἐς αἶε πάντα ἀμερόληπτον καὶ πράγματι ἐλευθερὸν ἄνδρα.

Δύνανται ἄρα ὁ φοβερός αὐτὸς μοιρομάχος, δι' ὃν ἐν τούτοις ἄρκει ἐν μόνον λάκτισμα, νὰ ἐξακολουθήσῃ δημοσιεύων ὥσπερ ὑπηρετρία κακῆς διαγωγῆς τὰ πιστοποιητικὰ αὐτῆς δυνάται, κατόπιν νὰ προσῆ καὶ εἰς δημοσίευσαν αὐτῶν ἐν φυλλαδίῳ, ἐν εἶδει συλλογῆς, ὅπως καὶ πωληθῇ πλὴν